

Základní škola, Frenštát pod Radhoštěm, Tyršova 1053, příspěvková organizace
744 01 Frenštát p.R., Tyršova 1053
tel. 556 835 737; 731 574 059
e-mail: skola@zsfren.cz

GRANT Z REVOLVINGOVÉHO FONDU MŽP NA PODPORU UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

NÁZEV PROJEKTU: Z PANELÁKŮ NA ZAHRADU

PRIORITNÍ OBLAST: PŘÍRODNÍ ŠKOLY

ROK REALIZACE: 2013

KLÍČOVÁ AKTIVITA: Přirození pomocníci

Zpracovatel: Mgr. Martina Zelová

Pomocníci v zahradách: Pěnkava obecná
Stehlík obecný
Sedmihlásek
Žluna zelená
Strakapoud prostřední
Zvonek zelený
Sýkora koňadra
Kos černý

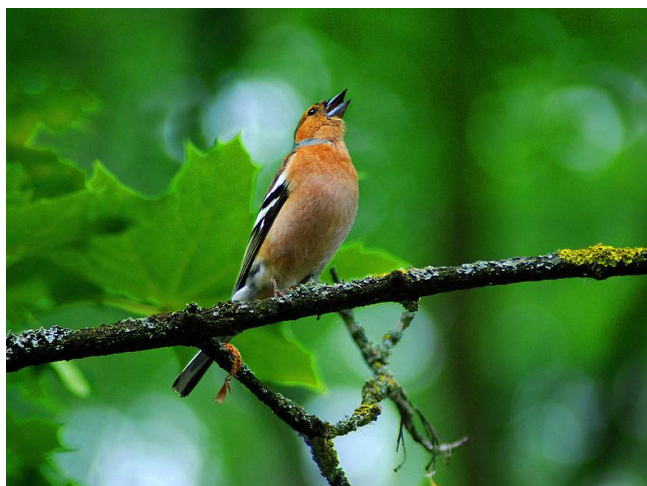
PĚNKAVA OBEČNÁ

Pěnkava obecná je malý pěvec z čeledi pěnkavovitých. Je široce rozšířená, vyskytuje se na všech kontinentech východní polokoule a díky svému častému výskytu v těsné blízkosti lidských obydlí je i dobře známá. Samec je díky svému zbarvení naprosto nezaměnitelný. Naproti tomu samice je převážně nevýrazně hnědá se světle růžovým břichem.

Pěnkava obecná je převážně semenožravá, u mláďat však hraje významnou složku potravy i hmyz. Hnízdí v hustých keřích nebo na stromech, kde si staví úhledné hnízdo maskované mechem a lišejníkem.

Patří mezi zrnokrmivé ptáky, tzn. že značnou část potravy u ní zabírají semena, u tohoto druhu konkrétně až tři čtvrtiny, převážně přitom semena plevelná a obilná, zbylou jednu čtvrtinu z celkové potravy tvoří bobule, pupeny a malí bezobratlí živočichové (hmyz, pavouci, housenky), kteří hrají významnou roli hlavně u mláďat. Přes zimu, kdy je potravy nedostatek, se stálí ptáci stahují více do parků a zahrad a proto bývá často k vidění i na krmítkách, kde preferuje zejména slunečnicová semena.

STEHLÍK OBECNÝ

Stehlík obecný je malý pěvec z čeledi pěnkavovití s rozsáhlým areálem rozšíření.

Stehlík obecný má štíhlé tělo, dlouhá křídla, silný zašpičatělý narůžovělý zobák a hnědé končetiny. Je velice pestře zbarvený, svrchu béžově, křídla má zčásti černá s bílými skvrnami a jasným žlutým pruhem, zespodu je bílý, hlava má charakteristickou červenou masku, zbytek hlavy je černobílý. Obě pohlaví jsou zbarvena stejně a je často obtížné je rozlišit. Mladí ptáci červenou masku postrádají.

Stehlíka obecného běžně nalezneme v otevřených lesích, na mýtinách, v zahradách, ovocných sadech nebo v kulturní krajině. Mimo období hnízdění se velice často objevuje na polích, loukách nebo opuštěných a zarostlých pozemcích, kde vyhledává malá semena různých druhů, nejčastěji hvězdčovitých rostlin (různé pcháče, pupalka, lociky, mrkvovité...), ale i bříz

nebo olší. Zvláště mláďata jsou vedle nezralých semen krmena také drobným hmyzem.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Stehl%C3%ADk_obecn%C3%BD

SEDMIHLÁSEK

Sedmihlásek hajní je malý zpěvný pták z čeledi rákosníkovitých.

Je menší než vrabec, štíhlý, nenápadně zbarvený. Dorůstá délky 12-14 cm, v rozpětí křídel měří 21-24 cm a váží 14-20 g. Svrchní stranu těla má zelenavě hnědou, se světlým polem v křídlech, spodinu a tenký nadoční proužek světle žlutý, delší, zašpičatělý zobák oranžový, oči černé a končetiny modrošedé. Obě pohlaví jsou zbarvena stejně, mladí ptáci pak mají bledší spodinu těla.

Živí se hlavně hmyzem, ale požírá též pavouky, měkkýše a bobule. Potravu sbírá nejčastěji z větví stromů a keřů, na zem slétá jen zřídka.

V České republice hnízdí na většině území v nižších polohách v počtu 50-100 tisíc párů. Jeho početnost na českém území v posledních letech mírně klesá.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Sedmihl%C3%A1sek_hajn%C3%AD

ŽLUNA ZELENÁ

Žluna zelená je středně velký šplhavý pták z čeledi datlovitých. Hojně se vyskytuje v západní Asii a celé Evropě s výjimkou Irska, většinového území Skandinávského poloostrova a několika střeozemních ostrovů, což ji činí jedním z nejrozšířenějších evropských zástupců své čeledi.

Žluna zelená je nápadný pták s několika anatomickými adaptacemi pro život na stromech. Mezi nejdůležitější patří zajisté silný zašpičatělý zobák, vhodný pro rozsekávání dřeva, silné drápy, které žluna používá při zachycování na kmeni stromů, nepříliš dlouhý, ale přesto silný ocas, který má funkci opěrnou, a v neposlední řadě i ochranné zbarvení.

Hlavní složku potravy tvoří mravenci, které ze svých úkrytů získává díky svému lepkavému, až 10 cm dlouhému jazyku, často požírá i hmyz.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDluna_zelen%C3%A1

STRAKAPOUD PROSTŘEDNÍ

Strakapoud prostřední je středně velkým druhem šplhavce z čeledi datlovitých.

Žije převážně v listnatých lesích, hlavně pak v lesích lužních s vysokým zastoupením starých dubů nebo v doubravách v pahorkatinách, méně početně také v jiných typech listnatého lesa (staré porosty habru, buku, olše, javoru nebo jilmu), ve smíšených lesích, velkých sadech (zvláště při okrajích uzavřených listnatých lesů) a parcích.

Po potravě pátrá hlavně v korunách stromů. Živí se převážně členovci, obzvláště pak hmyzem a mravenci, ale v malé míře též různými plody, semeny či mízou. Do dřeva příliš často neseká a ve dřevě žijící hmyz a jeho larvy proto získává pouze zpod vrchní vrstvy nebo odchlíplých kusů kůry.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Strakapoud_prost%C5%99edn%C3%AD

ZVONEK ZELENÝ

Zvonek zelený je malý druh pěvce z čeledi pěnkavovitých.

Vyskytuje se téměř na celém území Evropy s výjimkou části Skandinávie, Velké Británie a Islandu. Zasahuje též na území západní a střední Asie a severní Afriky a jako nepůvodní druh je dnes zastoupen i na Novém Zélandu, v Austrálii a Uruguayi. Ačkoli je na většině svého areálu rozšíření stálý, populace ze severních oblastí, jakou je zejména sever Skandinávie a Ruska, na zimu migrují.

Evropská populace je odhadována na 14-32 milionů párů, v České republice pak hnízdí v počtu 0,5-1 milionu párů, a to až po nadmořskou výšku 1300 m n. m. Jeho početnost na našem území v posledních letech mírně klesá.

Žije na okrajích lesů, zemědělské půdě, v křovinách, parcích a zahradách.

Živí se především semeny, které louská pomocí svého silného zobáku, ale požírá také pupeny, květy a bobule; pro mláďata hraje zpočátku v potravě důležitou roli drobný hmyz. Často přilétává na krmítka, kde preferuje zejména slunečnicová semena nebo arašídny.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Zvonek_zelen%C3%BD

SÝKORA KOŇADRA

Sýkora koňadra je naše největší a nejrozšířenější sýkora. Původně dávala přednost listnatým lesům, ale dnes žije také v parcích a zahradách a velmi dobře se naučila využívat blízkosti lidí ve svůj prospěch. Koňadra je poměrně výrazně zbarvená. Má žluté břicho s podélným černým pruhem, černou čepičku a černě lemované bílé líce. Má velmi rozmanité hlasové projevy a je poměrně dobrý imitátor hlasů jiných druhů. V létě se živí hmyzem, ale v zimě musí přežít na semena s vysokým obsahem tuku, která často nacházejí na krmítkách.

Sýkora koňadra je velká asi jako vrabec, ale štíhlejší. Je to naše největší sýkora, je 14 cm dlouhá a váží 20 g. Hlavu má černou, jen tváře a příuší jsou bílé. Černá barva pokračuje i na náprsenku a zužuje se do černého pruhu, který se táhne přes břicho (u samic je tento pruh tenčí a méně výrazný). Hřbet je žlutavý až zelený, břicho žluté, kostřec a svrchní krovky ocasní modrošedé, křídla jsou tmavá modrošedá s nevýraznou bílou páskou. Zobák je silný, kuželovitý a černý. Mladí ptáci jsou bledší a líce mají žlutavé, zobák hnědošedý.

Létá vlnkovitě a poměrně rychle. Hlas má velmi proměnlivý.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/S%C3%BDkora_ko%C5%88adra

KOS ČERNÝ

Kos černý je středně velký pták, o něco menší než hrdlička zahradní. Dospělý samec je matně černý s oranžově žlutým zobákem a žlutým kroužkem okolo očí. Samice je hnědavá s bělavějším hrdlem a nezřetelně skvrnitou hrudí, nohy jsou téměř černé, zobák má tmavý, jen částečně oranžový. Mláďata jsou podobná samici, jsou ale světlejší a mohou mít hnědě tečkovanou hrud' a světlé podélné proužky na zádech. Samice ani mláďata nemají oční kroužek. Mladí, roční samci nemají ještě vybarvený zobák, který zůstává černavý.

Potravu si hledají na zemi a živí se hlavně hmyzem, žížalami nebo plži, a drobnými lesními plody (jahody, borůvky a podobně). Lesní populace kosů je tažná.

V České republice hnízdí kos černý v dubnu až červenci dvakrát až třikrát ročně, městští kosi pak hnízdí v průměru o 10 dnů dříve než lesní. Kos černý se dožívá až 20 let.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Kos_%C4%8Dern%C3%BD